

בירור השימוש במתקן "שבתא"

בדבר המתקן המכונה "שבתא", שהוא טס ברזל - מעין שלחן מתכת קטן המולבש מעל הפלטה כשרגליו המונחות לצדי הפלטה מגביהות אותו בכסנטימטר וחצי מעליה המאפשר לחמם מאכלים בשבת באופן שאין בהם לכאור' חשש בישול, בלי להזדקק לכל דיני שהייה וחזרה, שהלכותיהן מרובות וסבוכות, וככל הלכות שבת הרי הם כהררים התלויים בשערה.

"ידוע כי נחלקו הפוסקים בדינה של פלטה חשמלית: חלק מהפוסקים כתבו כי פלטה, בהיותה מיוחדת לשבת, חומה קבועה, ואין רגילים לבשל עליה בחול - אין בה חשש של מיחזי כמבשל. לדבריהם יש להשוות את פעולת החימום על גבי פלטה, להנחת תבשיל יבש כנגד המדורה. לפי שיטה זו מותר להניח מאכל יבש, קר, המבושל כל צרכו, על גבי הפלטה לכתחילה בשבת אולם רבים ושלמים נהגו להחמיר ולהחשיב פלטה כדין כירה גרופה וקטומה (ראה שו"ת הר צבי ח"א סי' קלו, ציץ אליעזר ח"ח סי' כו, שמירת שבת כהלכתה פ"א הערה קצג, ועוד). לפי שיטה זו אסור להחזיר מאכל קר ויבש על גבי הפלטה אפילו אם הוא מבושל כל צרכו, ואפילו מאכל חם אין להחזיר אלא אם כן הקפיד על דיני החזרה המבוארים בשו"ע או"ח רנג, דהיינו שלא יניח את הקדרה על גבי קרקע, ושיהיה בדעתו להחזיר כו'. לכאורה, לפי שיטה זו, במתקן הנקרא "שבתא", שהוא משטח מתכת מיוחד בעל רגליות, הנועד להניח על גבי הפלטה, יש צד לומר שמאחר וכיסוי זה יש בו היכר גדול, יש להשוותו לדין מעזיבה שעל גבי התנור, שמותר להניח עליה לכתחילה מאכל יבש המבושל כל צרכו ללא חשש (ראה מגן אברהם סי' רנג ס"ק לא, ומשנה ברורה סי' רנג ס"ק פא, וראה במיוחד בשו"ע הגר"ז סי' רנג סע' כו, ובקונטרס האחרון שם אות י מה שייך לנ"ד ממש), והרי זה כמחזיר את המאכל על גבי קדירה (ריקנית) שמותר לדברי הכל (ראה שו"ע סי' שיח סעי' ו-ז ומ"ב שם) (מתוך מכתבו של הרב יונה יחיאל מצגר שליט"א).

לפנינו כמה וכמה אגרות מאת גדולי תורה יושבי על מדין ומורי הוראה מובהקים, אשר חיוו דעתם באיזה אופנים ובאלו תנאים ניתן להשתמש בו בשבת. יש שהתירו את השימוש בו רק במאכל יבש ויש שהתירו אף אם הוא לח מעט, יש שהתירו רק כשהוא חם עד שהיד סולדת בו ויש שהתירו אף בפחות מזה. משום כך, נבקש מאת המעיינים לשית לב לחילוקי הדעות בכמה וכמה פרטים להלכה, בין הרבנים המשיבים שליט"א.

הגר"ר זלמן נחמיה גולדברג

אב"ד בית ההוראה "הישר והטוב" וראש כולל סדיגורא ירושלים

עדיף מגרוף וקטום שבגרוף וקטום הקדירה עומדת על גבי כירה שהוא מקום שדרך לבשל בו תמיד ונראה כמבשל, אבל בכאן שעומדת על גבי קדירה שאין דרך בישול בכך, ולכן שרי אף לכתחילה. [והנה אף שעל גבי קדירה ריקנית אוסר המ"ב היינו דוקא בקדירה העומדת על הכירה משא"כ כשהקדירה אינה עומדת על הכירה ואינו נוגע בה הרי זה כעל גבי קדירה מלאה העומדת על הכירה].

אשר שאל מה הדין במכשיר שמונח על פלטה ואינו נוגע בפלטה אלא עומד על רגלים והפלטה תחת המכשיר מה דינו לענין שבת, והראה שרבנים חשובים מאד התירו, לענ"ד נראה מסברא שהמכשיר הזה דומה למה שפסק השו"ע בסי' שיח ס"ז וס"ח כדעה הסוברת שמותר להניח אפילו דבר קר אם הוא יבש על קדירה העומדת על האש, וכן פסק המ"ב בס"ק נט, וכתב הטעם שמותר כיון שהקדירה מפסקת